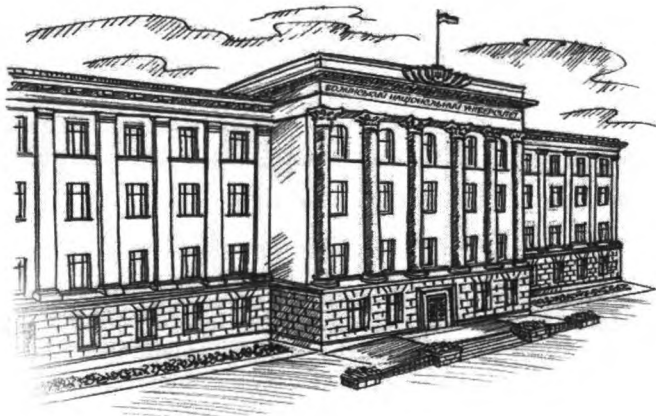


Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР**

**ACTUAL PROBLEMS TEACHER EDUCATION:
EUROPEAN AND NATIONAL DIMENSION**



**Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю
(31 травня – 1 червня 2018 року)**

ТОМ 2

ЛУЦЬК – 2018

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 4 від 26 квітня 2018 р.)*

Наукова редакція:

1. Лякішева А. В. – доктор педагогічних наук, професор (голова)
2. Гусак П. М. – доктор педагогічних наук, професор
3. Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор
4. Семенов О. С. – доктор педагогічних наук, доцент
5. Смолюк І. О. – доктор педагогічних наук, професор
6. Дурманенко С. А. – кандидат педагогічних наук, доцент
7. Кантур Г. А. – кандидат філологічних наук, доцент
8. Остапівська І.І. – кандидат педагогічних наук, доцент
9. Семенова Н. І. – кандидат педагогічних наук, доцент

Верстка: Богдан І. О.

Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня – 1 червня 2018 року) [Текст] / А. В. Лякішева (заг. ред.), П. М. Гусак, І. Б. Кузава та ін. – у 2 т. – Т.2 (М-Я). – Луцьк: ФОП Погора І. О., 2018. – 236 с.

У Збірнику представлено Матеріали виступів учасників III Міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір".

Матеріали подано в авторській редакції.

УДК 378 (4 + 477) (082)
ББК 74р3я431

ЗМІСТ

Марчук Валентин ОСНОВНІ ЕТАПИ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ У ПРИЙОМНИХ СІМ'ЯХ.....	7
Маришчицька Вікторія ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ДОШКІЛЬНОМУ ДИТИНСТВІ.....	10
Матвійчук Мар'яна КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ.....	14
Матишак Маріанна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	17
Мацук Людмила ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО.....	19
Мельник Ірина ВИБРАНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ КУРСУ "ЗАГАЛЬНА ТА ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА З МЕТОДИКОЮ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ У ВЗО".....	23
Миколаюк Юлія, Денисюк Тетяна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ.....	26
Михайлишин Галина МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВИТИ УНІВЕРСИТЕТОМ.....	29
Михалік Юлія ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ У ВЗАЄМОДІЇ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА СІМ'Ї.....	31
Мілінчук Світлана ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ НАСИЛЛЯ В ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	35
Міндер Юлія ЗМІСТ І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІнь ВИХОВАНЦІВ ГУРТКА «КВІТНИКАРІ-ОРАНЖУВАЛЬНИКИ».....	38
Mirowska Mariola ROZWOJ POTENCJAŁU STUDENTA A ROLA SZKOŁY WYŻSZEJ.....	42
Незбрицька Олена РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ ОБ'ЄДНАНИМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ.....	43
Новосад Віра РОЗВИТОК ПАНСОФІЧНИХ ІДЕЙ Я.А.КОМЕНСЬКОГО У ПІДРУЧНИКАХ І КНИГАХ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ.....	47
Ольхова Наталія ЦІЛЬОВА СПРЯМОВАНІСТЬ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВЗО: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ	50
Онищук Ірина МИСТЕЦТВО ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО.....	52
Орос Льодіко ТОЛЕРАНТНІСТЬ – ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	55
Остайовська Ірина ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	58
Остайовська Тетяна ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ТЕОРІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ У ВНЗ».....	62
Остайовський Ігор КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ДИТИНИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ ТА ДІТЕЙ.....	65
Павлюк Тетяна РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	67
Петрина Ольга ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЛІНГВОКРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ...	70
Петровиц Валерій СПЕЦИФІКА СПІВПРАЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ СУПРОВОДУ ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ ТА ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ СІМЕЙНОГО ТИПУ.....	74
Петрук Вікторія ПЕДАГОГІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЇЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	77
Плазовська Аліна	

ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	
<i>Платани Лариса</i>	
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	
<i>Плющ Валентина</i>	
ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІВ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ.....	
<i>Побережний Петро</i>	
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	
<i>Полєвікова Ольга</i>	
АНАЛІЗ ЛІНГВІСТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК СЛОВА ЯК ТЕОРЕТИЧНОЇ ОСНОВИ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ІННОВАТИКИ.....	
<i>Половіна Олена</i>	
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РАНЬОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ: ОЧІКУВАННЯ І РЕАЛЬНІСТЬ.....	
<i>Приходько Оксана</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ У СТУДЕНТІВ ВНЗ.....	
<i>Пріма Дмитро</i>	
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	
<i>Пріма Раїса</i>	
ТЕНДЕНЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ ВИМОГ ДО ВЧИТЕЛЯ ТА ЙОГО ПІДГОТОВКИ: ІСТОРИКО-РЕФЛЕКСИВНИЙ АНАЛІЗ.....	
<i>Радченко Марина</i>	
ПЕДАГОГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В НАЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	
<i>Радюк Ірина</i>	
ТВОРЧО-КРЕАТИВНИЙ ВЕКТОР ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	
<i>Рейпольська Ольга</i>	
ОСОБИСТІСНЕ СТАНОВЛЕННЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	
<i>Розадовська Тетяна</i>	
НАСТАВНИЦТВО: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	
<i>Романюк Світлана</i>	
ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	
<i>Рославець Руслана</i>	
АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	
<i>Рудкевич Наталія</i>	
СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ІЗ СТУДЕНТАМИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	
<i>Руснак Іван</i>	
ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ ФІЛОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ».....	
<i>Сасико Юлія</i>	
ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В.О. СУХОМЛІНСЬКОГО.....	
<i>Семенов Олександр</i>	
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕОРІЙ.....	
<i>Семенова Наталія</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ – ВИМОГА ЧАСУ.....	
<i>Сергєєва Валентина</i>	
ЕРГОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО СТВОРЕННЯ ДИТЯЧОГО ІГРОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	
<i>Скіць Андрій</i>	
СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК РЕЗУЛЬТАТИВНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ НЕПОВНОЛІТНІМИ ЗАСУДЖЕНИМИ.....	
<i>Смолюк Артем</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	
<i>Смолюк Іван</i>	

НАВЧАЛЬНА САМООРГАНІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	154
<i>Смольок Світлана</i> ПРОЕКТУВАННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	157
<i>Стасюк Людмила</i> ПРОБЛЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ШКОЛЯРІВ У КЛАСИЧНІЙ ТА ВІТЧИЗНЯНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	159
<i>Стрижівська Вікторія</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	162
<i>Сушич Наталія</i> СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, ЗМІСТ ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	165
<i>Тарасюк Тетяна</i> КУРС «МЕТОДОЛОГІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	169
<i>Тесленко Світлана</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ.....	171
<i>Томашівська Ірина</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ОСВІТНЬОЇ ТРАЕКТОРІЇ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	175
<i>Торчинська Тамара</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	177
<i>Удовт Вікторія</i> РІВНІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ З РОДИНАМИ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ.....	180
<i>Федина Іванна</i> СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА У МОДЕЛЮВАННІ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	183
<i>Федорова Наталія</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ.....	186
<i>Федорович Анна</i> ОРІЄНТИРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	189
<i>Федурко Надія</i> ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ КРАСЗНАВЧОГО КОМПОНЕНТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	193
<i>Філінець Вікторія</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	196
<i>Хол 'як Іван</i> МОВА ЯК ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ФАКТОР.....	198
<i>Цис Тетяна</i> РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ В КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ (МОЛОДШИЙ ТА СЕРЕДНІЙ ДОШКІЛЬНИЙ ВІК).....	202
<i>Цюпак Ірина</i> МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТЬЮТОРСЬКОГО СУПРОВОДУ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	205
<i>Чабайовська Марія</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ШКОЛИ ДО НАВЧАННЯ ПИСЬМА.....	208
<i>Чернета Світлана</i> ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	212
<i>Чиркіна Світлана</i> ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ВОКАЛЬНО-ХОРОВОЇ ШКОЛІ УКРАЇНИ.....	215
<i>Чичук Антоніна</i> ВИМОГИ ДО ПЕДАГОГА У ВНЗ США.....	218
<i>Чосік Леся</i> СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ.....	221
<i>Чунахіна Світлана</i>	

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	
<i>Шевчук Ірина</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	
<i>Якимчук Катерина</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	
<i>Яструб Оксана</i>	
МОДЕЛІ ТА СТРАТЕГІЇ МІЖСОБІСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	

приналежністю до певного стилю мови, емоційним забарвленням чи його відсутністю, приналежністю до певного лексичного прошарку.

Отже, вивчення теоретичних засад лінгвістичної науки та категоріальних ознак слова як її об'єкта дало змогу визначити, як вихідні, так і лінгвістичні положення:

1) слово – як одна з основних мовних одиниць, що має значення, є елементом системи;

2) загальна "черговість" формування основних підсистем мови, безумовно, витримується в онтогенезі мови;

3) розгляд питання про внутрішню будову мови, її словниковий склад дозволяє дійти загального методологічного висновку: для формування повноцінних мовних уявлень про знаки мови, успішного засвоєння всієї системи рідної мови необхідне засвоєння знань як про парадигмагичну, так і синтагматичну системи мови;

4) процес якісного, свідомого розвитку словника відбувається шляхом "обростання" лексичними зв'язками з іншими словами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мейє А. Сравнительный метод в историческом языкознании / Поль-Жюль-Антуан Мейє. – М.: URSS, 2004. – Изд. 2. – 230 с.

2. Полевикова О.Б. Аналіз методичних підходів до мовної освіти дітей у контексті словоцентризму / О.Б. Полевикова // Педагогічні науки: [зб. наук. праць / ред. В.Л. Федяєва]. – Херсон, 2017. – Вип. 75. – С. 141-146.

3. Полевикова О.Б. Роль слова в языке и речи ребёнка / О.Б. Полевикова // Osobowość, społeczeństwo, polityka: Mater. VI Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Podred. J. Kota. – Część 1. – Lublin: WSEI, 2017. – S. 149-152.

Половіна Олена

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РАНЬОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ: ОЧІКУВАННЯ І РЕАЛЬНІСТЬ

Аналіз освітнього простору за лініями «діти-батьки», «діти-педагоги», «батьки-педагоги» дає підстави для занепокоєння, оскільки декларованість пріоритетності в освіті формування емоційно-ціннісної сфери особистості нівелюється реальним станом освітньої практики. Сучасні батьки впевнені у тому, що гарантією успіху особистості є її інтелект. Саме цим пояснюється справжнісінький бум запитів на замовлення освітніх послуг щодо раннього інтелектуального розвитку дитини. Батьки прагнуть з пелюшок навчити дитину читати, писати, володіти іноземною мовою, оскільки вважають, що таким чином підготують основу для її подальшого успішного розвитку. У гонитві за інтелектуальними здобутками дитини, батьки нівелюють емоційну складову взаємин з дитиною. «Ти повинен...», – а далі ідуть варіації на тему навчальних досягнень, – ось що чує малюк з перших років народження. Проте у подальшому житті батьки часто переживають з приводу того, що їхні дорослі діти «емоційно глухі» по відношенню до них. Резонанс між інтелектуальними надбаннями, що накопичувалися у дитини з раннього віку, і почуттєвими

стосунками, яких прагнуть отримати батьки, зумовлює актуальність теми дослідження.

Ряд вчених, зокрема А.Семенович, досліджуючи природу психічних процесів, виокремлює нейрофізіологічні закони розвитку мозку. Згідно цих законів існує обмеженість енергетичного потенціалу для певного часового періоду. Саме тому, якщо ми витрачаємо енергію на несвоєчасний розвиток будь-якої психічної функції, виникає дефіцит там, куди ця енергія повинна бути актуально спрямована. Оскільки дорослий спонукає до виконання певного інтелектуального завдання, то природно мозок дитини буде його виконувати, але це відбуватиметься за рахунок тих структур психіки, функціонування яких є передчасним, що зумовлюється віковими особливостями дошкільника. Така компенсація у дитини раннього та дошкільного віку досить негативно ілюструється навантаженням на когнітивну сферу (раннє навчання читанню, письму), яке поглинає енергію емоцій. Це призводить до певного розладу емоційної сфери, що веде за собою порушення програм соматичного розвитку. Зовні ці порушення можуть проявлятися відтерміновано, у молодшому шкільному або підлітковому віці, а можуть призвести до прояву певних дисфункцій, хворобливих симптомів у період раннього дитинства.

Соціальна ситуація часто провокує дорослих до нівелювання законів розвитку психіки дитини. Сучасні діти, у порівнянні з тими, які виховувалися 50 і навіть 20 років тому, відчувають на собі інші впливи (техногенні, екологічні). Вражаючою є статистика психотерапевтів та психіатрів, яка вказує на те, що 50% дітей, які потрапляють на прийом з проблемами соціального та емоційного розладу – це діти, перевантажені з раннього віку енциклопедичною інформацією. Автори методик раннього розвитку, рекламуючи свій продукт, апелюють до амбіцій батьків «дати все краще для дитини». Як правило «гучними» гаслами вони декларують набір знань та умінь, якими кожна дитина може оволодіти самостійно у більш пізньому віці. Ефект «суперництва мам» (якщо донька сусідки пише цифри в 2 роки, то моя писатиме у 1р.6міс.) підігривається азартом довести свою «геніальність батьківства», яка втрачає здоровий глузд та нівелює потреби та можливості дитини. Дослідження сучасних науковців, а також наше власне спостереження дозволяють стверджувати, що ідеєю раннього розвитку переймаються в основному батьки, які не зуміли реалізуватися, не виправдали очікувань власних батьків. Такі батьки не здатні оцінити дитячу безпосередність, що виявляється в умінні бачити світ без стереотипів та рамок, знаходити незвичне у буденному, в умінні щиро радіти та дивуватися, в безумовній любові. Вони вважають, що пізнавальні процеси розвиваються лише тоді, коли дитина сидить за столом та пише букви. Натомість розвиток пізнавальних процесів відбувається ефективно лише тоді, коли проходить непомітно для дитини, у звичному оточенні та за життєвих і побутових обставин: наприклад під час умивання з дитиною можна досліджувати властивості води, вимірювати її витрати за допомогою умовної мірки (наприклад кухлика); влаштувати спостереження за кімнатною рослиною (як вона росте, що потрібно для її росту, як з'являється квітка тощо); знаходити відмінності між властивостями та якостями предметів, що оточують дитину

(ковдра м'яка, тепла; рукавички шерстяні, колючі; вікно прозоре, гладеньке тощо); пізнавати смакові властивості продуктів (солодкі, солоні, кислі, терпкі, гіркі тощо) та вгадувати їх за смаком. Такий чуттєво-сенсорний досвід, набутий дитиною у ранньому віці, і є запорукою її успішного інтелектуального розвитку.

Практика раннього інтелектуального розвитку дозволяє відзначити ефект «натаскування» на результат, досягаючи який дитина залишається абсолютно дезадаптивною з точки зору нормальних, побутових компетентностей. Спрацьовує порушення закону: розвиток мислення починається від наочно-дієвого, наочно-образного і рухається до абстрактно-логічного. Навчання 3-х річної дитини написанню букв та цифр йде всупереч цьому універсальному закону. Такий механізм деструктивного впливу на дитячу особистість спрацьовує і тоді, коли батьки передчасно віддають у школу дітей. З точки зору нейрофізіології довільна увага та інші мозкові механізми, які дозволяють дитині успішно навчатися, формуються у 7 років, тобто саме у цьому віці мозок дитини готовий до того, щоб вона концентрувала увагу впродовж 45 хвилин. «Усьому свій час...» – цей геніальний вислів Еклезіста яскраво ілюструє доцільність своєчасності. Випередження розвитку настільки ж шкідливе, як і його затримка.

Дефіцит емоційного спілкування, притаманний сучасним батьківсько-дитячим відносинам, викликає занепокоєння, оскільки спричиняє емоційне вихолощення дитячої популяції. У закладах дошкільної освіти вихователі відзначають збільшення кількості дітей-циніків, які абсолютно індиферентні до проявів насильства, агресії, приниження. Така невтішна тенденція може отримати масовий характер, що призведе до незворотних деструктивних змін у суспільстві. Саме тому актуальним напрямом в дошкільній освіті є розвиток емоційного інтелекту.

Сучасні наукові дослідження характеризує стійкий інтерес до вивчення природи емоційного інтелекту, свідченням чого є наукові розвідки І.Андрєєвої, О.Власової, С.Дерев'янка, Г.Гарскової, Н.Ковриги, Д.Люсіна, М.Манойлової, Е.Носенко, М.Шпак та ін. Вчені поряд з поняттям «емоційний інтелект» розглядають низку інших близьких понять, серед яких «емоційна розумність», «емоційне самоусвідомлення», «емоційна компетентність», «емоційне мислення», «емоційна грамотність», «емоційна обдарованість» тощо. На основі аналізу наукових публікацій, розглядаємо емоційний інтелект як здатність усвідомлювати свої почуття і емоції, проявляти їх, керувати ними. Рівень сформованості емоційного інтелекту є засобом позитивної або негативної міжособистісної взаємодії. Варто зазначити, що вчені неоднозначно розглядають можливості розвитку емоційного інтелекту: Дж.Мейер та ряд науковців дотримуються позиції, що емоційний інтелект – це відносно стійке утворення, яке неможливо розвинути. Грунтуючись вченням нейрофізіологів про те, що людський мозок знаходиться у стадії розвитку приблизно до 40-а років, підтримуємо погляди на можливість формування емоційної компетентності Д.Гоулмана. На часі впровадження технологій формування

емоційного інтелекту особистості, залучення до цього процесу батьків, дітей, педагогів.

Пропедевтичними кроками є апеляція до здорового глузду батьків та усіх людей, причетних до виховання підростаючого покоління. Насамперед, це зміна стереотипу «успіх = ранній розвиток» за рахунок переконання у пріоритетності розвитку емоційної сфери у період раннього та дошкільного дитинства в освітніх системах найрозвинутіших країн світу: Японія, США, Німеччина. Вивчення освітньої практики у цих країнах дозволило стверджувати, що основа повноцінного інтелектуального розвитку – це естетичний розвиток і вивести формулу «успіх = творчість». Традиційним у вихованні дітей у цих країнах є забезпечення емоційного досвіду та створення умов для формування арсеналу способів творчих дій. Показники, які характеризують способи творчих дій є ідентичними показникам успішності:

- доповнення, зміни, варіації, перетворення, застосування відомого у нових ситуаціях, створення нових комбінацій із знайомих елементів;
- самостійні пошуки, спроби кращого вирішення завдань;
- знаходження нових, оригінальних прийомів вирішення, самостійність, ініціатива;
- швидкість реакцій, винахідливість, орієнтування у нових умовах, гнучкість.

Популяризація зазначеного досвіду дозволить формувати правильні суспільні орієнтири та впроваджувати їх у виховну практику сімейного та суспільного дошкільного виховання. Також актуальним та дієвим інструментом впливу на формування емоційного інтелекту дитини є підвищення рівня педагогічної культури батьків, їхня мотивація на позитивну емоційну взаємодію з дітьми. Педагогічне просвітництво передбачає вплив на інтелектуальну та емоційну сферу батьків, що досягається за допомогою переконання, стимулювання емоційного відгуку на інформацію педагога; тренінгів зануренням у емоційні стани та моделювання ситуацій переживання відсутності емоційної взаємодії у стосунках з дітьми; аналізу наслідків неемоційного або негативно забарвленого емоційного ставлення батьків до дітей тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Введение в нейропсихологию детского возраста: учебное пособие / А. В. Семенович. – 3-е изд., испр. и доп. – Москва: Генезис, 2013. – 268
2. Носенко, Е.Л. Посібник до вивчення курсу «Теорія емоційного інтелекту»/ Е.Л. Носенко, А.Г. Четверик-Бурчак. – 2014. – 73с.
3. Goleman D. Emotional intelligence / D. Goleman. – N.Y., 1995. – 352 p.
4. Salovey P. Emotional intelligence / P. Salovey, J.D. Mayer // Imagination, Cognition, and Personality. – 1990. – Vol. 9. – Pp. 185-211.

Приходько Оксана

студентка 5 курсу факультету культури і мистецтв,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки